

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

sekoltno K 25.—
polletno » 13.—
Pomnožena številka » 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K 1.—
uraadne razglase » 1.50
reklame » 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 16.

Tabor v Brežicah.

Dne 11. aprila je bil naš praznik. Kmetje iz brežiškega okraja, bližnji Kranjci in tudi hrvatški seljaki so prišli na veliki kmetijski tabor. Udeležnikov je bilo do 8000. Od povsod so prihajali tudi slavnostno okinčani vozovi in konjeniki. Voz je bilo toliko, da so napolnili ves brežiški dolgi trg tja do grada.

Prvobornik za našo Staro Pravdo v brežiškem okraju, tovariš Urek, je otvoril tabor in predstavil strankinega načelnika kmeta Kušarja iz Notranjih gor, ki je v svojem govoru posebno poudarjal, da je za naš stan konec suženjstva, in povedal, da je napočila doba, ko bomo svoje kmetško vprašanje reševali kmetje sami.

Tovariš Mermolja je govoril o naši kmetški zgodovini. Naglašal je, da hočemo, ker je dežela pač samo le kmetova, biti gospodarji dežele kmetje sami. Ne gre, da bi stotisoči kmetov morali capljati za nekaj desetoricami meščanov, ampak tiste desetorice morajo iti za nami — stotisoči kmetov. Klerikalci se seveda strašno trudijo in zelo nasprotujejo „Samostojni kmetijski stranki“ ter lažejo, da je stranka liberalna. Ker smo kmetje kar najbolj verni, je tudi naša stranka, stranka najbolj vernih. Nismo kakor klerikalci, ki samo vero izrabljajo v politične namene. Spomnite se samo na to, kako so se klerikalci družili z brezverskim Turkom in mu vneto pomagali v bojih, da „Sveta dežela“ ne bi prišla kristijanom v roke, ampak bi ostala turška!

Tovariš Drogenik je razpravljajal o gospodarskem položaju države, ki izgleda kakor zapita kmetija. Samo kmet in delavec naj delata, drugi pa naj njuno delo izkoriščajo in uživajo. Pred vojno smo z izkopičkom za enega junca oblekli tri ljudi od nog do glave, sedaj oblečemo komaj desetletnega pastirčka, ki pa ostane še bos in gofoglav. Za kilogram krompirja ne dobimo niti toliko kot moramo plačati za pomarančo, katere naši dobri gospodarji, ministri, tako radi kupujejo od naših največjih sovražnikov Italijanov in jih plačujejo z lesom. Dosti imamo tudi italijanskih fig in rožičev, moke, ki takorekoč raste v naši državi, pa niti za Veliko noč ni bilo. Moke zato ni, ker jo kapitalistični prekupci in Judje zadržujejo, da se še bolj podraži. Dasi so prodali kmetje pridelano pšenico kilogram po kroni, vendar stane danes moka že od 16 do 18 kron kilogram. Državnega dolga imamo toliko, da pride na vsakega človeka v državi nad 3500 kron tega dolga. Pravijo, da smo pri plačevanju dolga „vsi glih“. Seveda, to že verjamemo, da bi gospoda in milijonarji hoteli biti takrat, ko je treba plačevati, z nami „vsi glih“. Državni dolg naj plačajo milijonarji! Tem naj se vzame, ker vzelo se bo le — tatovom!

Kmetijski strokovnjak tovariš Skalicky je v svojem govoru posebno poudarjal, da nas bo le delo in delo rešilo propada. Kmet se mora zavedati, da se mora izobraževati gospodarsko in kulturno. Treba več kmetijskega naraščaja. Dalje

je govoril o raznih gospodarskih nujnostih. A kmet naj se tudi pri volitvah zaveda, da se ne bo prodal za meter barhanta, ker potem bo za vedno prodan. Kdor klerikalcem še kaj verjame, naj ga bo sram, da je še tako — neumen.

Nato sta govorila kmetijski strokovnjak tovariš Malasek o saditvi sladkorne pese na Posavju in kmetijski strokovnjak tovariš Sancin o jadranskem vprašanju. Slednji je iz src nas vseh povedal, da niti Reke, niti kake druge pedi jugoslovanske zemlje ne damo Italijanom.

V imenu Hrvatov je govoril naš brat Hrvat Meznarič, ki je priporočal, da delajmo vsi kmetje složno roko v roki. Kmetje moramo v svoj lastni tabor od Triglava do Vardarja.

Ko so se prebrale in soglasno odobrile prečitane resolucije, sta po triurnem trajanju tovariša Urek in Kušar zaključila tabor.

Po zborovanju je bil obhod po mestu, nakar so odšli udeleženci na prvo kmetško veselico v tem mestu.

Lep dan je bil to za nas kmete, zlasti tudi zato, ker nam je gospod Bog dal krasno vreme. Brežičani so zatrjevali, da v svojem mestecu še nikoli niso videli tolike množice ljudstva.

Zora vstaja! Kmet se je zdrnil iz stoletnega spanja, v katerega ga je uspavala razna gospoda. Kmet vstaja povsod in gre v boj za Staro Pravdo!

S kakim orožjem nastopa SLS. proti naši kmetijski stranki.

Dne 21. marca t.l. je šla žena podpisanega s sinčkom k velikonočni spovedi v samostansko frančiškansko cerkev v Brežice. Slučajno pride k spovednici, v kateri je spovedoval gvardijan (vodja samostana), znan pod imenom tretjerednik (vodja III. reda). Prvo vprašanje, ki ga ji je stavil imenovani, ki je pa seveda ni poznal, je bilo: „Ali imate v hiši tudi ‚Kmetijski list‘?“ Na odgovor žene z „da“, je začel kričati in zmerjati, da so krog spovednice stoječi verniki postali pozorni na ta hrup. Nadalje je vprašal: „Ali greste kedaj na kak tak shod in ali ste bili mogoče celo na tistem shodu v Pišecah, kjer so Ogrizka bičali?“ Ko mu žena potrdi, da je bila tam, je začel ves besen kričati med drugim: „Taki ste, kmetje, razuzdane svinje, pa bi vam dal odvezo?! Takoj tukaj mi morate obljubiti, da spravite ta list (‚Kmetijski list‘) iz hiše, sicer ne dobite odveze!“ Žena mu odgovori, da tega ne more storiti, ker je to moževa stvar, z njim pa se ne bo kregala. Tedaj pa je začel še besneje kričati: „Vi mi morate tukaj obljubiti, da se boste tudi z možem tako skregali, da bo list odpovedal — in prav nič za to, če nastane prepir. Če ne obljubite tega, ne dam odveze.“ Ko mu žena odgovori, da se ne bo prepirala z možem, je poln svete jeze zaloputnil okence spovednice in žena je odšla — brez odveze, ker ni hotela

obljubiti, da se bo z možem skregala. To se je godilo med daritvijo sv. maše, ko je bila cerkev natlačeno polna. Prestrašeni so ljudje krog spovednice spraševali imenovano, kaj za Boga se je zgodilo, da je nastal v spovednici tak hrup. Takoj po prihodu iz cerkve mi pove žena vsa zbegana ves dogodek. Šel sem takoj v samostan in pred pričami pozval gvardjana energično na odgovor: kdo mu daje pravico zmerjati na ta način ženo in jo hujskati v spovednici na kreg in prepir v zakonu? Ves zmešan in v zadregi ni mogel gvardijan najti nobenega opravičila, in tudi ne zanikati, temveč je le jecljal: „G. Urek, pustite nam spovednico!“

Stvar se je bliskovito razvedela po Brežicah in okolici. Še isti dan in naslednje dni so mi prišli razni ljudje praviti, na kak način je ta spovednik zaradi „Kmetijskega lista“ postopal z njimi. Pa to pride ob priložnosti.

Nekako v jeseni leta 1919. sem slišal pridigovati rajhenburškega župnika g. Tratnika v novi cerkvi Marije Lurške. Ta je razlagal smrtne grehe in med drugim tudi vprašanje „Kdo zakrivi Božji rop?“ Rekel je: „Božji rop zakrivi n. pr. tisti, ki onečašča Bogu posvečene kraje in jih izrablja v kake druge namene, Bogu posvečeni kraji so: cerkev, kapelice, pokopališča, altarji, prižnice, spovednice itd.“

Sedaj pa vprašam vas, gospod gvardijan: „Ali zamore storiti v zgorajšnjem zmislu kdo večji božji rop kot tak brezvestni človek, ki si nadene duhovsko obleko, se skriva v Bogu posvečeni kraj — spovednico, tam preži na svoje žrtve in med daritvijo svete maše razpravlja, mesto o Bogu in Mariji — o Ogrizkovih shodih, mesto o lepih Kristusovih naukih, tičočih se zlasti v zakonskem stanu prepotrebne sloge in ljubezni — o hujskanju žene na moža, seje seme satanovo — neslogo in prepir — in se nesramno igra z odvezo in s svetostjo obreda?“ Odgovorite! Nekdaj je prišel Kristus in izgnal iz templja lopove, ki so barantali. Kaj bi rekel Kristus sedaj, če bi prišel in našel v svojem templju človeka, ki ne baranta samo s cesarjevo podobo, temveč z njim — namreč Kristusom samim —, ki je izdal Njega, Marijo, Boga — cerkev, spovednico, baranta z njegovim svetim imenom in mesto Bogu služi svojemu maliku Ogrizku? Pa bo zopet kričal „Slovenski gospodar“, da napadamo duhovnike. Ne, to ni napad, to je samo žalostno dejstvo, kakršnih ne bomo nikdar trpeli. Med dvanajstimi apostoli je bil Judež Iškarijot, ki je nosil tudi apostolsko oblačilo, pa vendar ne boste zahtevali, da ga častimo in spoštujemo zaradi njegove obleke? Tako tudi mi danes ne bomo spoštovali tistih, ki nosijo samo na zunaj spokorno obleko, v srcu pa so služabniki in poslanci satana. Ne trdim, da bi v zgoraj omenjeni samostanski cerkvi vsi oo. frančiškani postopali na opisani način, a dokler ima samostan takega predstojnika, ki na tako krut način skruni in omadežava čast Božjo in ubija med verniki vero in udanost do svete cerkve, tako dolgo nosi ves

samostan odgovornost za početje tega človeka in bo nosil tudi vse posledice.

Ivan Urek.

Opomba. Ta žalostni dogodek se je sporočil mariborskemu škofijstvu s prošnjo za pomoč in zadoščenje, in šele po preteku zaprosenega roka se je izročil javnosti, ker škofijstvo niti odgovorilo ni. Ako nam bo dopuščal prostor, priobčimo pismo na škofijstvo ob priliki.

Naši shodi in sestanki.

(Veliki Gaber na Dolenjskem.) Za nedeljo dne 11. t. m. je bil napovedan pri nas shod KZ. Udeležba je bila velika, a agitatorji so takoj uvideli, da tu nimajo opravila z nerazsodno množico, ampak s samimi zavednimi samostojnimi kmeti, ki se ne puste slepariti od nikogar in ki bodo pri volitvah vsi oddali svoje glasove samo samostojnim kmetiskim kandidatom. Ker je eden izmed njihovih pristašev rekel vsem navzočim: „Vi ste pastirji in ne možje!“, je prišlo do malo burnejšega razpravljanja o tem, kdo je pastir. Ker se samostojni kmetje ne puste žaliti od vsakega, ki trobi v rog klerikalne gospode, so nas pa imenovali v „Slovenca“ „Samostojne pretepače“. Vsem, ki so bili na shodu, priporočamo, da prečitajo „Slovenca“ z dne 13. t. m., da vidijo, kako ta list nesramno laže!

(Sv. Lovrenc pri Ptuj.) Dne 11. t. m. je bil pri nas dobro uspeli shod SKS. Možje, ki so bili izvoljeni v krajevni odbor, so nam poročali, da bo tu postala trdnjava, s katere se bo širila misel našega ujedinenja daleč naokrog. Na shodu sta govorila tovariša Marinko in Kirbiš. Popoldne bi se bil imel vršiti shod na Hajdini v gostilni g. Senekovičeve, ki je obljubila lokal našemu zaupniku. Malo pred shodom pa so jo vzeli v roke klerikalci ter jo pregovorili, da je lokal zaprla, sama pa se skrila pred prihajajočim našim zaupnikom za kopico slame na vrtu. Gotovo jo je bilo sram. Naj se le sramuje, ker dane obljube ne drži. Druge gospode pa, ki so nam s tem zborovanjem onemogočili, vprašamo: „Ali je tudi vas sram, da bi ljudje izvedeli resnico? Ali imate tudi vi slabo vest?“ Ne mislite pa, da ste s tem naš shod za vedno preprečili! Vršil se bo prav kmalu na Hajdini in za takrat vas že sedaj tem potom vabimo, da se ga gotovo udeležite. Na svidenje! Eden izmed navzočih.

(St. Vid pri Grobelnem.) Naš shod z dne 11. t. m. je jako lepo uspel. Tudi tu nočemo, da bi drugi mislili za nas, mi pa samo kimali. Ker se kmetje zavedamo svojih pravic, zato si tudi hočemo izvojevati sami našo Staro Pravdo. Ustanovili smo krajevni odbor.

Dopisi.

(Sv. Vid-Begunje [nad Cerknico].) Dne 22. februarja 1920. se je zavzel v imenu SLS. neki „nekmec“, da reši in odreši naša obmejna kraja Begunje in Sv. Vid in njih nesrečne prebivalce iz tisočletnega robstva. Tega odrešenika so naši hribci pri Sv. Vidu prijazno sprejeli in ga vprašali, če je kmet. Gospod je pojasnil ljudem, da kmet sicer ni, a njegov spremljevalec, da je nekakšen „gospod od cajteng“. Pravil je, da bi rada ljudi poučila v gotovih ozirih. No, pa tista razborita kri, ki zadnji čas razganja kmetске žile, jima je odgovorila, da slovenski kmet že davno več ne potrebuje nikakih nauk od gospodov, ker od sedaj naprej bo kmet sam gospodaril na svoji grudi, si bo sam vodil svojo politiko in da odrešenika, ako sta prišla temu nasprotovat in ugovarjat, vključ vseh slovanski gostoljubnosti lahko odrineta, od koder sta prišla. Če pa hočeta gospoda na vsak način govoriti, jima lahko razložimo sledeče: Gospodje, kje ste bili takrat, ko so nas gonili v strelske jarke? Zakaj nas niste prišli takrat reševati? Ali bi nas morda zopet radi vpregli v voz plesnive jare gospode? Poizkus je žal ostal samo poizkus za oba odrešenika kakor tudi za zakrknjene gorjanske grešnike. Pri Sv. Vidu torej se je s shodom zburaralo, kakor pravimo hribci. Nato sta odšla v Begunje pogledat, s kakšno roko je tamkaj usoda razdelila svoje darove med „Kmetško zvezo“ in „Samostojne“. Popoldanska služba božja je minula. Oba gospoda kmeta čakata na farovškem pragu, na licih smeh, na ustih med. Pri-

družilo se jima je tudi nekaj begunjske gospode, ki zna vrlo dobro požirati klerikalno papriko. Kako so volili in izvolili shodu predsednika? Po svoji stari navadi: „Gospod so rekli!“ in tako je bilo. In potem je čisto vseeno, ali vodi shod pošten kmetški možakar ali pa kakšen „Zvezar“. Govor gospoda „nekmeta“ je bil seveda zanimiv. V prejšnjih, oziroma zadnjih časih so bili poslanci edino le gospodje duhovniki in krščanski možje, sedaj pa bodo zavladali sami samostojni kmetje. Gorje nam! Gorje vam! Vera in križ pojmeta iz šole, iz domače hiše, da, še iz cerkve! Mi samostojni pa vam rečemo: „Dvajset let in še več mečete vi sami Boga iz kmetiskih domov, iz kmetiskih duš in iz cerkve, iz svojih src ga ne morete, ker ga v njih nikoli ni bilo! Ljubezni do svojega bližnjega, do trpečega rodu svojega niste poznali nikoli, je ne poznate in je poznali ne boste, ker poznate edino le svoj želedec in svoj žep. Kjer pa ni ljubezni, tam ni Boga! No, isti Bog, ki ga vi sami ubijate, boji zahvaljen, da mi samostojni do danes še vedno ne pogrešamo križa, ker smo si ga vključ vašim spetkam in intrigam znali ohraniti in obraniti in ga tudi odkrito in pošteno ljubimo! Zapomnite si to in zavedajte se, da so časi, ko ste bogokletno molili za turškega sultana in za zmago njegovega orožja, pokopani globoko v črni zemlji! Zasluga vaša in vaših poslancev, velika in strašna, iz julija meseca 1914. se je jela sedaj poplačevati in tega vas je sedaj groza! Ker vsi naši mrtvi možje, bratje, sinovi in ženini so vstali v življenje iz svojih grobov v samostojnih in vas tirajo neusmiljeno, kakor ste tirali vi nekoč nedolžne in nekrive žrtve v klanice na vse štiri strani sveta.

(Iz Zibike pri Šmarju) nam poročajo dva dogodka, ki osvetljujejo klerikalne stebre. Župnik Jelšnik je kupil neko njivo s travnikom, dasi že ima najlepše posestvo ter bi bili njivo in travnik radi kupili kočarji, ki imajo premalo zemlje za preživljanje družin. Toda to še ni najhujše. Župnik je v kupni pogodbi utajil 1600 kron kupnine, da bi prikrajšal državo na desetku. Menda mu je znan Kristusov rek: „Dajte Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega!“ Spomnila ga bo sodnija. Drugi steber je klerikalni župan Anderlič iz Roginske Gorce, ki je vključ jasneimu ukazu okrajnega glavarstva navlaš prikrikl mladega fanta Al. Vrbovska pred orožno vajo samo zato, ker je podpredsednik klerikalnega društva v Zibiki. Ali je to znano Dravski diviziji?

Pokrajinske vesti.

(Železničarska stavka.) V noči od 15. na 16. t. m. so organizirani železničarji po celi Jugoslaviji ustavili nepričakovano vse delo. Pravi vzrok ni jasn. Pravijo, da protestirajo s tem proti draginji, toda vsled ustavljenega prometa se bo draginja le povišala. Skoraj gotovo so hoteli železničarji s tem le preizkusiti svojo komunistično moč. Upamo, da bo stavka končana, še preden izide naš list.

(Železničarji v vojaški službi.) Vsled štrajka so vsi železničarji od 22. do 38. leta poklicani k vojakom ter bodo morali kot vojaki opravljati svojo službo. — „Zveza jugoslovanskih železničarjev“ je pozvala svoje člane, naj začno zopet delati.

(„Jugoslovanska Matica“.) Ustanovni občni zbor glavne podružnice v Ljubljani bo 25. t. m. Zadnje čase se je ustanovilo več novih pokrajinskih podružnic, tako v Ribnici na Dolenjskem, na Jesenicah, v Šoštanjju. Pristopilo je že več dobrotnikov z enkratnim prispevkom 4000 kron. Vsak Slovenec, vsaka Slovenka pa naj pristopi vsaj kot redni član s 4 K mesečne članarine.

(Nameravani kmetški tabor v Slovenski Bistrici) je bil zaradi črnih koz prepovedan. Značilno je, kako so se klerikalci bali tega tabora naše stranke. V „Slovenskem gospodarju“ in v „Straži“ so kar prepovedovali svojim ljudem udeležbo na taboru. In zakaj?! Iz strahu, da bi se morda na shodu ne pohujšali ter vstopili v našo stranko, ko bi se prepričali, da je vse kar pišeta o nas „Straža“ in „Gospodar“, samo zlobna laž. „Straža“ je tudi pisala, da bodo samostojnejši pretepal njih pristaše. Na tem ni nič resnice. Kmetje, ob drugi priliki le pridite vsi

ter se sami prepričajte, da je samo naša „Samostojna Kmetijska stranka“ tista stranka, ki je resnično za kmeta. Zato pa je tudi že nujna potreba, da zberemo vse svoje moči proti preteči nevarnosti boljševiškega komunizma.

(Kdor ima terjatve v Avstriji.) Naj se ne da pregovoriti, da bi mu vrnil terjatev v avstrijski valuti. Kmalu bo mirovna pogodba z Avstrijo odobrena, a potem bo morala Avstrija našim državljanom vrniti vse premično in nepremično premoženje, a terjatve le v našem denarju, oziroma v naši valuti.

(Stranko verižnikov in prekupcev) si je tudi dovolil imenovati našo stranko dr. Korošec. Čudimo se, da ima ta mož, ki je minister, rimski doktor itd., to drznost nas izzivati s takimi lažmi in obrekovanji ob času, ko trpi v svoji stranki največje verižnike in pijavke našega ljudstva, kakor so n. pr. razni ljubljanski bogataši, ki so si na stroške bosega, revnega kmetškega ljudstva nagromadili tekom vojne premoženje pol milijarde. Gospodje klerikalci plačajo, zato so dobri in pošteni možje, kajne? Fej, obrekovalci!

(„Takozvane“ kmetijske strokovnjake) je imenoval tajnik SLS. (tudi kmet, kaj ne?) naše vrle kmetijske strokovnjake, ki imajo za kmetško ljudstvo srce na pravem mestu in sodelujejo z nami za boljšo bodočnost slovenskega ratarja. Ker jim ni mogel dr. Kulovec drugače do živega, jih je hotel osmešiti, da so „takozvani“ kmetijski strokovnjaki. Ne, gospod doktor, v naših vrstah so pravi kmetijski strokovnjaki, ki so se šolali v kmetijstvu in vse svoje življenje posvetili delu za gospodarski napredek kmetškega ljudstva. „Takozvani“ kmetijski strokovnjaki so le tisti, ki jih je vaš polbog doktor Šusteršič postavil na mesta kmetijskih strokovnjakov samo zato, ker so bili dobri agitatorji vaše stranke, kakor ora famozni „strokovnjak“, ki je z dvema razredoma ljudske šole, kjer se je naučil za silo pisati, postal „kmetijski večak“ bivšega deželnega odbora kranjskega v VIII. činovnem razredu državnih uradnikov. Poznamo jih pa še več, ki so dosegli še višje činovne razrede brez vsakega strokovnega študija, a vsi le po milosti klerikalcev, ne pa vsled svojega znanja. Tedaj, gospoda, previdno z vašimi „takozvanimi“ strokovnjaki!

(Marijacijske kapljice in lurška voda.) General naših klerikalcev dr. Korošec, si je dovolil „špas“, ko je primerjal na klerikalnem shodu v Ljubljani našo stranko z marijacijskimi kapljicami, češ, da nič ne škodijo in nič ne pomagajo. No, ako je naša stranka kot so marijacijske kapljice in nič ne pomaga, je pač njegova stranka kot lurška voda, ki jo je pred vojno v Ljubljani fabriciral njegov prijatelj Luka Smolnikar in pobožnim ženicam prodajal kot sredstvo zoper vse bolezni, od kurjih oces do jetike. Tako tudi dr. Korošec hvali svojo klerikalno „žavbo“, češ, ta je najboljša, ta je za vse: za kmete in advokate, za duhovne in trgovce, za delavce in bogataše itd. Le notri uboga kmetška para, ki hočeš biti ozdravljena od samostojnih bolečin. Mi se mu prav lepo zahvaljujemo za njegovo vabilo, a mi ostanemo samostojni in zavedni kmetje, ne pa kimovci in petolizci svojih izkoriščevalcev, naj si bodo kdorkoli.

(Komunisti.) Mnogo se sedaj sliši in bere o komunistih, ki so n. pr. v nekaterih večjih mestih na Hrvaškem pri občinskih volitvah pridobili precej mandatov, tako posebej v Zagrebu, kjer je iz njihove vrste izvoljen tudi župan. Zato nas gotovo zanima, kdo so komunisti in kakšen je njihov program. Komunisti se pri nas imenujejo radikalni socialisti, ki tvorijo ali so vsaj doslej tvorili levo krilo socialnih demokratov. Njih ideal je komuna, to je skupnost imetka in užitkov. Po njih zahtevah bi moralo biti vse premoženje, pa bodisi v blagu, denarju, zemljiščih ali pridelkih, skupna last, do katere naj bi imeli vsi ljudje enake pravice. Na prvi pogled se nam zdi ta ideja precej mikavna, kajti vsak odkrit demokrat bi si želel, da bi bili vsi ljudje enaki in imeli vsi enake užitke, a v praksi se to ne da izvesti. Ako bi se to izvedlo, je samoobsebi umevno, da bi hotel vsak le kolikor mogoče malo delati in čim več uživati. Takih ljudi, ki nočejo nič delati in le dobro živeti, pa imamo že dandanes preveč. Ti ljudje, ki so tudi eden glavnih vzrokov sedanjih neugodnih raz-

mer in sedanje draginje, so zelo navdušeni komunisti, katerih največji ideal je, nič delati in dobro živeti na stroške in škodo drugih. H komunistom se pa prištevajo tudi tisti, ki so nezadovoljni s sedanjim vladnim sistemom in s sedanjo vedno rastočo draginjo. A s komunizmom ne bomo dosegli zboljšanja, temveč le poslabšanje obstoječih razmer. To vidimo zlasti na Ruskem, kjer vladajo boljševiki, ki so vendar najhujši komunisti. Tam se najbolje vidi, kam je privedel komunističen sistem. Najprvo so vzeli zemljo, blago in živino bogatašem, potem pa kmetom, in delati ni hotel nihče nič, ker je vsak toliko pameten, da ne mara delati za drugega, ki bi rad lenaril. Posledica tega je bilo strašansko pomanjkanje vseh življenjskih potrebščin, lakota, kuga i. dr. Sam vodja boljševikov Lenin je uvidel, da brez dela ne bo šlo, vsled česar je uvedel takozvano diktaturo dela. Z bajoneti silijo sedaj ljudi k delu in zemljo so vrnili zopet kmetu, s čimer so odnehali od glavnega komunističnega načela, namreč da mora biti vse skupna last in da ne sme biti nobene zasebne lasti. Tak „komunizem“, ki pa nima s pravim komunizmom ničesar opraviti, si tudi mi želimo, namreč, da bi država vse postopaje in lahkoživce prisilila k delu. Ako bi vsak delal toliko, kolikor delata kmet in kmetijski delavec, bi bilo kmalu bolje. Dokler pa vlada trpi in baje še podpira verižništvo, tihotapstvo in izkoriščevanje revnih slojev s strani bogatašev, oderuhov in goljufov, ne moremo priti do boljših razmer. Zato smo tudi mi s sedanjimi razmerami skrajno nezadovoljni. A mi ne želimo priti z ležja pod kap, mi si ne želimo komunizma, temveč želimo, da nova od ljudstva postavljena, krepka vlada iztrebi ljulko iz žita, izčisti našo družbo vseh pijavk, pa naj bodo katerekoli stranke in vere, in uvede v državi red, mir ter vestno in splošno delo, kajti le delo, delo in zopet delo nam pomore do zboljšanja našega res žalostnega položaja, ne pa komunizem. Zato svarimo vse kmete in kmetijske delavce, naj se nikar ne puste vloviti na limanice komunizma s strani brezvestnih, plačanih agitatorjev, ter jih pozivljemo, naj se oklenejo samo svoje lastne kmetijske stranke, ki bo, če doseže s pomočjo zavednega kmetijskega ljudstva tisto moč, ki jej gre po številu tega ljudstva, krepko izvedla svoja načela in zlasti zatrla brezdelje, lahkoživje in izkoriščanje ljudstva s strani raznih pijavk. Koliko bi nam bilo pomagano s komunizmom, se vidi najbolj iz dejstva, da so najhujše pijavke ljudstva, hrvatski Judje in verižniki, skoraj vsi na strani komunistov, ker upajo, da bodo ob brezdelju in v slučaju neredov ljudstvo lahko še bolj izkoriščali kot dosedaj.

(Umrl je) v Mariboru ravnatelj učiteljskega g. dr. Henrik Schreiner, zaveden Slovenec in zaslužen šolnik in pisatelj. — V Monakovem pa je umrl graščak na Križu pri Kamniku g. Oton baron Apfaltrern, bivši deželni poslanec in odbornik Kmetijske družbe. — V Ljubljani je umrl znani vinski trgovec in gostilničar „pri belem volku“, gospod Jos. Lenče. — Dne 18. t. m. je umrl nagle smrti Juri Novak, posestnik na Logu pri Brezovici. Bil je zvest prištaš in sodelavec SKS. Naj v miru počiva! Blag mu spomin!

(Društvo za oslepele vojake) pozivljemo, da pošlje po darilo v znesku 53 kron, ki ga ima shranjenega naše upravništvo.

(Redka sreča.) V Lescah je povrgla kobila g. Ivanu Zarku, posestniku in županu, dve žrebeti — žrebčka in žrebica —, ki sta popolnoma zdrava in dobro razvita.

(Vojna podivjanost.) V Orešju pri Ptujju je prišel 20letni Rudolf Gašperič svojemu botru in botri Janezu in Rozi Kolarič voščit velikonočne praznike. Botra sta fanta prenočila, zjutraj pa je oba napadel s sekuro, da se borita v bolnici s smrtjo.

(V Šmarju pri Jelšah) pobijajo samostojnega zmaja neprestano v cerkvi in na tajnih sestankih v župnišču, toda bolj ko mu sekajo glave, več jih sproti zraste. S tako javno in tajno agitacijo bodo gospodje s pomočjo vdanih jim „devic“ kmalu dosegli, da bo zadnji kmet vstopil v našo dostojno stranko, da bo vsaka hiša naročila „Kmetijski list“. Hvala, gospodje, za brezplačno pomoč pri razširjanju naše samostojne organizacije!

Politične vesti.

(Vlada odstopi.) Ministrski predsednik Protič je ponudil regentu odstop celokupne vlade. Regent odločitve še ni izrekel.

(Odločitev zaradi Reke) pade najbrže že ta teden na konferenci v San Remu. Italijanski časopisi zatrjujejo, da se je med Italijo in Jugoslavijo že dosegel sporazum, ki ga konferenca samo odobri. Nekateri italijanski krogi so se že tako daleč spametovali, da pišejo, da je za Italijo prijateljstvo z Jugoslavo brez Reke tisočkrat bolje, kakor pa Reka s sovraštvom Jugoslavije. — Dne 18. t. m. je bilo v Ljubljani protestno zborovanje, kjer je narod enoglasno sklenil, da Reke ne damo! V imenu naše stranke je govoril tovariš Mermolja.

(Ali je vprašanje Reke res že rešeno?) Italijani so razglasili po angleških časopisih, da je Jadransko vprašanje že rešeno tako, da dobi Italija vrhovno oblast nad Reko, Jugoslavija dobi Sušak in Volosko, Italija pa Opatijo.

(Reka socialistična republika?) D'Annunzio se je zblizal s socialisti ter obeta proglasiti Reko za socialistično republiko. Tudi ta najnovejša spletkarja ga ne bo ohranila na krmilu.

(Zagrebski župan komunist.) Za župana mesta Zagreba je bil izvoljen komunist Delić s 27 glasovi. Dočim je dobil dosedanji župan Srkulj samo 14 glasov. Tudi v Karlovcu je izvoljen za župana komunist Schneider. Daleč so prišli naši bratje. — Ker so pri volitvi župana v Zagrebu padle žaljive besede proti državi, je ban izvolitev župana razveljavil.

(Odstop predsednika bosanske deželne vlade.) Predsednik bosanske deželne vlade dr. Milan Srkič je odstopil, ker se ne strinja z beogradsko vlado zaradi popustljivosti v agrarnem vprašanju.

(Odstop češke vlade.) Ker je sedanja češka vlada kohlala svojo nalogo s tem, da je nova ustava za republiko sprejeta, je podala ostavko. Predsednik republike Masaryk je demisijo sprejel.

(Proti zlorabi prižnice) je predložen češko-slovaškemu parlamentu zakonski načrt, ki prepoveduje duhovnikom v cerkvi in pri drugih verskih prireditvah govoriti o politiki ali sploh nastopati proti političnim strankam. Kazen je zapor od 1 do 6 mesecev. Pri nas je tak zakon nemogoč, dokler v ministrstvu soodločuje doktor Korošec.

(Madžarska v dolgovi.) Madžarska država ima 3 milijarde primanjkljaja. V pokritje se naloži enkratna oddaja premoženja, a tudi agrarna reforma se izvede, deloma na korist državni blagajni.

(Mir z Avstrijo in Bolgarijo) je angleški parlament odobril, da se je temu upirala delavska opozicija, češ, da so pogoji posebno glede odškodnine pretrdi, vsled česar se je bati prej ali slej nove vojne.

(Italijani povsod spletkarijo.) Predsednik avstrijske republike dr. Renner je bil nedavno v Rimu. Nazaj grede je hotel obiskati tudi Beograd in Ljubljano, toda Italijani so ga pregovorili, češ, da bi mu zamerili obisk Italijanom sovražne države.

(Italijanom privoščimo.) Hrvatska izdajalca dr. Frank in Sachs sta se udinjala Italijanom na Reki. Sachs je dobil od italijanske vlade sedem milijonov lir za hujskarije v Jugoslaviji. Sachs pa je z milijoni pobegnil v Švico.

(1. maj dan dela.) Dočim hočejo naši socialisti imeti 1. maj praznik, so se na Ruskem že tako streznili, da proglašajo 1. maj za delavnik na korist splošni blaginji.

(Wilson zopet bolan.) Bolezen predsednika Wilsona se je nevarno obnovila.

Denarstvo in kmet.

II.

V prvem delu tega članka smo povedali, kaj je pravzaprav vzrok draginje in pomanjkanja in kje sta draginji začetek in izvor, ter tako spoznali krivico in zlo, ki jih je pri tem naš stan utrpel. Mi na tem sedaj ne moremo nič predrugčiti. Preostaja nam le ena pot, ena možnost: Skušajmo znanprej ustvariti in obnoviti, česar nas je preteklost oropala ali kar nam je uničila. In

to sta in morata biti v interesu nas in države glavna naša skrb in najvažnejša naša naloga.

Nikakor nam ni in nam ne sme biti vseeno, kdaj se sedanje razmere uredi, kdaj se denarna vrednost zboljša in izvedejo razne reforme in razna vprašanja. V prvi vrsti je to seveda stvar državnikov-strokovnjakov. Ker pa gre pri tem tudi za nas in našo bodočnost, smo pa tudi mi kmetje upravičeni, izreči svoje stališče in svoje zahteve.

Mi vemo, da se tako dalekosežne, temeljne izpremembe ne dajo izvršiti hipoma, kar čez noč. Vemo pa tudi, da ima naša država precej dobro podlago in vse predpogoje, na katere se pač da zidati. Zato zahtevamo, če se hoče res kaj storiti v prid države in državljanov sploh, da možje, ki so pri krmilu države, napno takoj in brez-pogojno vse moči, da se doseže in izvrši naslednje:

Predvsem je treba glede denarstva ukreniti to, da dobi primerno stalno veljavo. Ko se to doseže in ko državne plačilne novčanice (bankovci) ne bodo več padale, naj se na vsak način zabrani dviganje vseh cen in plačil, v kolikor si posamezne ne stoje nasproti v krivičnem razmerju.

Dalje naj se uredi cene pri trgovcih in industrialcih tako, da si bomo tudi mi kmetje mogli z izkupičkom svojih pridelkov in svoje živine nabaviti toliko svojih potrebščin kot pred vojno. Kako pa naj si sicer drugače preskrbimo opravilo, orodje i. d.?

V inozemstvu naj bi se kupovalo vsega potrebnega samo toliko, kolikor je neobhodno potrebno. Podpira naj se zidanje domačih tvornic, da ne bomo bogatili tujcev. Izven državnih mej naj se kupuje blago samo proti blagu in pod strogim državnim nadzorstvom, da nas in drugih delavnih stanov ne bodo bogati kupci tako zelo izrabljevali.

S pritiskanjem na naše prodajne cene in z odtegnjenjem 20odstotnega ljudskega denarja so demokrati hoteli izboljšati valuto. A storilo se ni s tem nič drugega, kot nam — krivico. Če se cene znižujejo, se morajo sploh vse, a ne samo naše, ki so itak še vedno daleč za drugimi cenami. Denar, ki nam je bil pri kolkovanju odzvet in nato zopet vržen v promet, naj se nam z obrestmi vred vrne. V prid valuti pa se naj predpiše vojnim dobičkarjem, da oddado primerno odstotke svojega premoženja, saj so si pridobili svoja ogromna bogastva krivično in na račun nas vseh.

Vpeljavo enotnih bankovcev za vso državo s stalno in enako vrednostjo, pravo in zdravo državno politiko, sorazmerno znižanje vseh cen in ureditev političnih razmer hočemo in zahtevamo, kajti edino to nam more zajamčiti lepše čase.

Začne naj se torej z resnim in smotrenim delom; plaz draginje in pomanjkanje sta vedno usodnejša in nevarnejša. Kaj bo, če jih ne bo mogoče kmalu ustaviti?

—Agr. aš.

Naš „Ekonom“.

Kmetje! Agitirajte povsod za delnice „Ekonom“. Spopolnite plačevanja v okrajih, da se ustanove podružnice za nakup potrebščin in za skupno prodajo vseh pridelkov. Kraji, ki žele podružnico, naj pišejo glede tega tajništvo „Ekonom“.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Preizkušnje iz podkovstva.) Po naredbi deželne vlade za Slovenijo, poverjeništvu za kmetijstvo, z dne 29. marca 1920., št. 160 Ur. l., se odpravljajo dosedanje preizkušnje iz podkovstva za kovače, ki se niso udeleževali poluletnega podkovskega tečaja, ter se predpisuje obvezen obisk teh tečajev. Da pa bo mogoče kovačem, starim nad 24 let, doseči pravico do samostojnega izvrševanja podkovske obrti, se dovoljuje za prehodno dobo, toda samo v tekočem letu 1920., še trikratno rok za preizkušnje iz podkovstva za one kovaške pomočnike ali kovaške mojstre, ki so starejši kakor 24 let, četudi se niso udeleževali podkovskega tečaja. Vendar pa je k preizkušnji pripustiti kovače, ki so starejši kakor 26 let, samo, če so si najmanj 14 dni s praktičnim vežbanjem na kakšni

podkovski šoli izpopolnili znanje in tamkaj do-
bili tudi teoretičen pouk o podkovstvu, za
kovače med 24. in 26. letom pa se določa trideset-
dnevno vežbanje na podkovski šoli. Te preiz-
kušnje se bodo vršile na državni podkovski šoli
v Ljubljani koncem junija, septembra in decem-
bra t. l. Vsi oni kovači, stari nad 24 let, ki žele
prebiti preizkušnjo na državni podkovski šoli v
Ljubljani, se pozivljejo, naj pošljejo najkasneje
do dne 20. maja t. l. vodstvu državne podkovske
šole v Ljubljani svoje prijave, ki naj jim prilože
rojstni in krstni list in učno izpričevalo, da se
jim določi dan vstopa v praktično vežbanje.

(Lira pada.) Vrednost lire stalno pada, zato
pa rase vrednost nemške marke.

(Mlevnina se je zvišala.) in sicer smejo ra-
čunati mlino na vodo 45 K za 100 kg žita, paro-
mlino 50 K, motorni mlino 57 K. Za dovoz žita
s kolodvora in odvoz moke na kolodvor smejo
mlinarji računati še 4 K.

(Naša država začne štediti.) v ta namen je
izdelala vlada več načrtov. Predvsem se naša

mirovna delegacija skrbi na najpotrebnejše šte-
vilo članov; istotako se zniža število osebja pri
poslaništvih. Ruskim beguncem se znižajo pod-
pore na polovico.

(Sladkorna industrija.) Na Češkem imajo čez
150 tovarnen za izdelovanje sladkorja. Letos ra-
čunajo, da se bo izdelalo štiri milijone ton slad-
korja za izvoz. Mnogo teh tovarnen je last kme-
tvalcev, ki so si ustanovili sladkorne zadruge
z lastnimi tovarnami. Odtod izvira splošno bla-
gostanje češkega kmeta. Tudi pri nas jih bomo
moralo začeti posnemati. V ta namen prinesemo
prihodnjič poučno predavanje strokovnjaka g.
Malaseka.

(Premalo dela, premalo produkcije.) To ža-
lostno prikazen imamo po celem svetu. Svetovni
pridelek premoga se je zmanjšal za 2 milijardi
150 milijonov ton, pšenice za 320 milijonov ton,
železa za 140 milijonov ton, sladkorja za šest
milijonov ton, volne za osem milijonov ton.
Vsled tega so se povsod podražila živila,
in sicer v Ameriki za 206 %, na Angleškem za

257 %, v Italiji in Franciji za 330 %, v Nemčiji
za 1000 %, a v Avstriji za celih 4000 %.

(V Italiji primanjkuje papirja) tako, da smejo
časopisi izhajati le na dveh straneh.

(Bogata Rusija.) Na Ruskem je nakupičenih
raznih živil, ki čakajo na izvoz, kakor brž se
meje odpro ter bo dovolj vlakov. Na izvoz čaka
deset milijonov ton žita, 100 milijonov liber
masla, 480 milijonov liber mesa, tri milijarde
jaje itd. Izvažalo pa se bo le v zameno za loko-
motive, obleko, poljedelske stroje itd. Torej
za stvari, ki jih mi sami nimamo.

Književnost.

(Simon Jenko, Pesmi.) Uredil dr. Joža
Glonar. V Ljubljani 1920. Založila tiskovna za-
druža v Ljubljani. Strani 124. Cena broširanemu
izvodu 10 K, vezanemu 15 K. Jenkove pesmi se
naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna
ulica št. 6.

Mali oglasi.

Zamenjam po dogovoru nekaj krom-
pirja in žita za ovčjo
volno. — Anton Globočnik v Mošnjah
št. 17 pri Radovljici.

Oglje, četudi drobno, se kupi in
plača po najvišji ceni v
Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 31.

Naprodaj je nova, še nerabljena ve-
rižna gnojilna sesal-
ka, štiri metro dolga (od tvrke K. R. Ježek)
pri posestaniku Francu Škerlecu v Vičan-
cih, pošta Velika Nedelja na Štajerskem.

Namizna sol,

drobna, bela, v vrečah s približno
50 kg, se dobi po K 8-80 kilogram
pri tvrdki

J. Kastelic

v Novem mestu št. 112,
nasproti hotela Koklič

Istotam se dobi tudi jedki kamen
za kuhanje mila in kolomaz.

LES.

Kupim hrastove,
bukove in smre-
kove hloče za žago
Ponudbe s ceno na na-
slov: IVAN ŠISKA.

tovarna parket in parna žaga v Ljub-
ljani, Metelkova ulica št. 4.

Kmetje!

Ako imate kaj na prodaj, ako hočete kaj
kupiti, ali česa iščete, priobčujte v našem
listu. Velikost pričujočega poziva stane za
«Idalo oglase» 24 K, polovica tega prostora
12 K. Najmanjši oglas 8 K.
Denar pošiljajte vedno naprej!

Proti: sladkorni bolezni, boleznim jeter in ledvic,
oteklina želodca in čreves,
kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamnu,
hemoroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti

je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „Rogaška Slatina“.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji. — Hidroterapija, elektro-
terapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino,
solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli s vročim zrakom. — Vojaška
godba (42 moži, med njimi absolvirani konservatoristi). — Za vsakovrstne zabave
je poskrbljeno tako, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti,
tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino,aleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra. Ravnateljstvo.

Brinjevo olje in brinjev cvet

kupim v vsaki množini.

Prodajam vse vrste žganja, pristno staro vino, vse špacerijsko
in kolonialno blago po najnižjih cenah.

Trgovina M. Rant v Kranju.

SVETLA

elektrotehnika — tehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne
svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevnih cenah:

J. Pogačar v Ljubljani na Mestnem trgu št. 25.

Vzajemno zavarovalna banka „Slavija“ v Pragi,
najstarejša in najmočnejša slovanska banka te vrste,
naznanja, da je začela poslovati tudi

v Prekmurju. Zavaruje proti ognju in
tatvini ter na življenje.

Potrebna pojasnila daje „Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani“ ali pa njegov glavni zastopnik za Prek-
murje, gospod Matejko Pečnik, upravitelj posestev
grofa Szaparyja v Murški Soboti.

„EKONOM“

razpečevalnica gospodarskih in gozdarskih pridelkov in potrebščin, d. d.,

vabi na podpis delnic. Za enkrat se jih izda 10.000 komadov po K 200.—, torej za
2 milijona. Vsakdo jamči le z delnico in nič več. Vsak delničar ima en glas. Sredi
maja se vrši ustanovni občni zbor, na katerem bodo delničarji kot sogospodarji
družbe izvolili vodstvo vsega podjetja. Naj ne bo zavedne slovenske hiše, v kateri
bi ne bilo delnice podjetja našega kmeta, delniške družbe „EKONOMA“.

Pojasnila in položnice za vplačilo daje

pripravljalni odbor „EKONOMA“

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.